

 > บทความ >

ท่องเที่ยวในเมืองเหงา กับ 'รุ่งเช้า' ของผู้ประกอบการ

 22 February 2021

...วิกฤต โอกาส ? การปรับตัวของผู้ประกอบการรายย่อยในเมือง
เชียงใหม่ และคนตัวเล็กตัวน้อย เปลี่ยนแปลงตัวเองไปอย่างไรบ้าง
ในวันที่เมืองไม่เคยเหงากลายเป็นเมืองเหงา และ 'โควิด-19' จะยังอยู่
...

2563 ที่ผ่านมา เราต่างใช้ชีวิตอยู่กับโควิด-19 ตั้งแต่ต้นปียันท้ายปีกันเลยทีเดียว และเริ่มต้นปี 64 กับโรคระบาดโควิด-19 อีกครั้ง ซึ่งยังคงกระทบวงการการท่องเที่ยวของประเทศเราอย่างสาหัส มองเห็นจากการที่จำนวนนักท่องเที่ยวบางตาอย่างสังเกตเห็นได้ชัด

เมื่อเดือนแห่งความกังวลใจของคนเชียงใหม่ผ่านพ้นไป และแม้โรคระบาดโควิด 19 ในเชียงใหม่ตัวเลขเป็น 0 แต่ก็ยังคงไร้แวว นักท่องเที่ยวต่างถิ่นอยู่ดี จะมีก็แค่คนเชียงใหม่ที่ยังคงออกมามากน้อยบ้างให้เห็น

เมื่อการเดินทางระหว่างประเทศยังไม่สามารถกลับมาเป็นปกติ การกระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศแทนจึงเป็นสิ่งที่ทำได้ในตอนนี้ และถึงแม้ประเทศไทยจะมีการเปิดรับนักท่องเที่ยวบางส่วน มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศมาได้ระยะหนึ่ง แต่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็ยังฟื้นตัวไม่มากในหลาย ๆ จังหวัด รวมไปถึงจังหวัดเชียงใหม่

จากสถิติการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนบน นักท่องเที่ยวและรายได้ 3 ไตรมาส 2563 (ม.ค.-พ.ย.) จังหวัดเชียงใหม่ ต้นปี 2563 ในเดือนมกราคม ถือเป็นช่วงที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในจังหวัดเชียงใหม่

ทว่าแนวโน้มและทิศทางค่อยๆ ดีลงอย่างต่อเนื่อง กระทั่งในเดือนเมษายน พบว่ามีนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวลดลงต่ำสุด จนเหลือจำนวนนักท่องเที่ยวเพียง 3,523 คน แบ่งสัดส่วนเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 2,707 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 816 คน และสร้างรายได้ประมาณ 41.14 ล้านบาทเท่านั้น

ต่อมาสถานการณ์ท่องเที่ยวเชียงใหม่ค่อยๆ ฟื้นตัวดีขึ้นตามลำดับ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม มิถุนายน ถึงกรกฎาคม ก่อนร่วงลงเล็กน้อยในเดือนสิงหาคมและกันยายน กระทั่งทะยานขึ้นอีกครั้งในช่วงปลายปี ตุลาคมและพฤศจิกายน โดยในเดือนพฤศจิกายน ที่ผ่านมานั้น เชียงใหม่มีโอกาสต้อนรับนักท่องเที่ยวจำนวนถึง 926,358 คน ซึ่งส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวในประเทศกว่า 917,933 หรือคิดเป็นร้อยละ 99.09 %

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จัดทำโดย : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการท่องเที่ยว (CTRD) สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ความไม่เหมือนเดิมของเมืองเชียงใหม่ได้อย่างสิ้นเชิง ที่จากภาพในอดีตที่นักท่องเที่ยวเดินกันทั้งกลางวันและกลางคืน

“กำลังจะดีอยู่แล้วเชียว ก่อนหน้านี้นักท่องเที่ยวเริ่มมาเดินแล้วเชียว
เมื่อก่อนนี้นักท่องเที่ยวเดินลากกระเป๋าก๊อก ๆ แก๊ก ๆ ไม่เคยเจียบ
ขนาดมาก่อนนี้เลย”

ป้าพัน ผู้ประกอบการร้านขายไส้อั่วเจ้าเก่าของชุมชนช่างม่อย ในจังหวัดเชียงใหม่ ป้าเปิดร้านมาตลอด แม้จะอยู่ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ที่เศรษฐกิจซบลงอย่างต่อเนื่อง เพราะถึงอย่างไรแล้ว ยังคิดว่าของกิน ยังคงขายได้อยู่ แม้ในวันนี้ที่ลูกค้าต่างจังหวัดและต่างชาติที่เป็นเป้าหมายหลักของที่นี่จะหายไป แต่เรายังคงต้องพยายามและดิ้นรนปรับตัวกันต่อ ป้าพันบอกกับเรานะคะว่า จากปกติขายหน้าร้านมีลูกค้ามาซื้อและมานั่งกินอย่างไม่ขาดสาย ในวันนี้เงียบเหงา จึงหาวิธีปรับ ตอนนี้อั่วสาวพยายามที่จะขายออนไลน์มากขึ้น ใช้ช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ขายได้และอยู่รอด ลองทำชุดข้าวกล่องพื้นเมืองตอบใจหทัยคนออกจากบ้านน้อยลง และต้อนรับเทศกาลสงกรานต์ที่หวังว่าในปีนี้มีจัดขึ้น พุดถึงสิ่งที่ยังหวังยังคงมีความหวังเสมอในเรื่องของการฟื้นฟูการท่องเที่ยว ป้าพันบอกว่า

“อย่างน้อยให้คนกลับมาเที่ยวบ้างก็ยังมี คนต่างจังหวัดเที่ยวในประเทศก่อนก็ยังดี” อยากให้ถนนสายนี้ กลับมามีคนอีกสัก อึกครั้งตอนนี้แทบไม่มีเหลือผู้คนเดิน หลาย ๆ เริ่มทยอยปิดตัวไป

เองเดินสะดุดตา อาจเป็นเพราะช่วงเวลานั้นหิวข้าวหรือเปล่าไม่แน่ใจ เจอกับป้า ข้าวราคาถูก รับทำข้าวกล่อง อาหารกลางวันราคาถูก เป็นอีกผู้ประกอบการรายย่อยที่ต้องปรับตัวไม่น้อย **“ใจ” เป็น แผนกต้อนรับของเกสต์เฮาส์ที่นี่** ใจบอกว่าก่อนหน้านี้ช่วงปลายปี เป็นช่วง High Season คนจองเกสต์เฮาส์เข้ามาเต็ม หลังโควิดระลอกสองระบาด คนโทรมายกเลิกการจอง ทำเอาตั้งตัวกันแทบไม่ทัน ตอนนั้นหลังจากที่ซื้อของมาเพื่อเตรียมครัวเพราะนอกจากจะขายห้องแล้วที่นี้ก็ขายอาหารอีกด้วย ตอนนั้นไม่รู้จะอย่างไร หัวหน้ากับเรตัดสินใจ เราลองขายอาหารกันดูสักตั้งไหม หัวหน้าเรียกระดมพลลูกน้อง 4-5 ชีวิต ยังไงเราก็เลือกไม่ทิ้งกัน มีประโยคหนึ่งที่ใจบอกกับตัวผู้เขียนว่า

“เรามีหน้าที่เป็นแผนกต้อนรับ ตอนนั้นเราทุกคนอดหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบหน้างานออกไปก่อน สุดท้ายแล้วทุกคนเลือกไม่ได้ว่าเราจะต้องทำหน้าที่ไหนหน้าที่เดียว ไม่ว่าจะหน้าที่ไหน สุดท้ายเมื่อเกิดวิกฤติเราก็ต้องมาช่วยกันในครัว”

โดนลดเงินเดือนก็ตาม แต่ยังไงเราก็มีความหวังว่าไม่นาน เชียงใหม่เมืองที่ยังคงมีเสน่ห์ผู้คนก็จะกลับมา

ผู้เขียนลืมนึกไปว่า ผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ได้คุยนี้ ป้าดา ประธานชุมชนย่านช้างม้อย แกแนะนำกับผู้เขียนแทบจะทั้งหมด ป้าดาไม่รอช้าไปกันต่อ ป้าดาแนะนำให้ไปที่ร้านกาแฟแห่งหนึ่ง ชื่อร้าน Mitte Mitte ลองไปคุยกับเขาดูไหม? เขาเป็นคนรุ่นใหม่ล่ะ? กลับมาบ้านมาพัฒนาบ้านของตัวเอง รีโนเวทบ้านเก่าให้เป็นร้านกาแฟ ซึ่งในใจเราก็คิดว่า สวนกระแสนี้ช่วงโควิดระลอกสองแท้ ๆ นักท่องเที่ยวยังบางตา ยังมีคนกล้าที่จะเสี่ยงอยู่ **ผู้ประกอบการร้านนี้ เธอชื่อว่า “วีราภา” หรือ วิน เจ้าของผู้ประกอบการร้านกาแฟ Mitte Mitte** เดินทางไปมา ร้านติดกับร้านป่าฟัน ใส่อั่วของเราเอง

OLYMPUS DIGITAL CAMERA

วิน เล่าให้ผู้เขียนฟังว่า บ้านหลังนี้เป็นของอาม่าของวิน ซึ่งปล่อยทิ้งร้างไว้ประมาณ 16 ปีมาแล้ว ตอนย้ายออกไปเพราะวินต้องไปเรียนต่อต่างประเทศและทำงาน เมื่อตัดสินใจที่จะกลับมาบ้านหลังนี้อีกครั้ง

ของวิน และวินรู้สึกผูกพันชุมชนนี้ ซึ่งวินกลับมามองย่านนี้ วินรู้สึกว่ามันเปลี่ยนไปมาก ตอนย้ายออกไป เพราะกิจการครอบครัวโตขึ้น ตอนนี้อย่านี้มีความเปลี่ยนแปลงจากแต่ก่อนอย่างสิ้นเชิง วินจึงตัดสินใจอยากทำอะไรสักอย่างกับบ้านหลังนี้ วินตัดสินใจทำร้านในช่วงโควิดระลอกแรก เพราะเรามองว่า อย่างน้อยเป็นการรีโนเวทบ้านก็ยังมี และเราทำไมได้อยากให้ร้านได้ดีอย่างเดียว วินอยากทำและพัฒนาพื้นที่ตรงนี้ไปด้วย เพราะวินเกิดและเป็นคนที่นี่

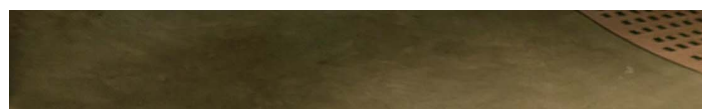
บวกกับคอนเซ็ปต์ร้านของเรา และชื่อร้านที่ชื่อว่า **Mitte Mitte** วิน ตั้งตามชื่อย่าน ในเมืองเบอร์ลิน ที่วินเคยไปอาศัยอยู่ ย่านเบอร์ลินในความรู้สึกเป็นย่านที่ไม่มีกรอบแต่มันก็มีกฎในตัวมัน และวินประทับใจในการดูแลเมืองของเขาเป็นแบบช่วยเหลือกันจึงเป็นไอดีของการทำร้านนี้ ตั้งแต่การทำอาหาร การดูแลลูกค้า และคนในร้าน วินอยากให้ร้านเราเป็นที่รักของคนแถวนี้ และอยู่ร่วมกันไปให้ยาว ๆ คิดว่าการอยู่ของเมืองจะดีขึ้นได้ถ้าเราพึ่งพากัน และเราคิดว่าเป้าของร้านในตอนนี้คือ

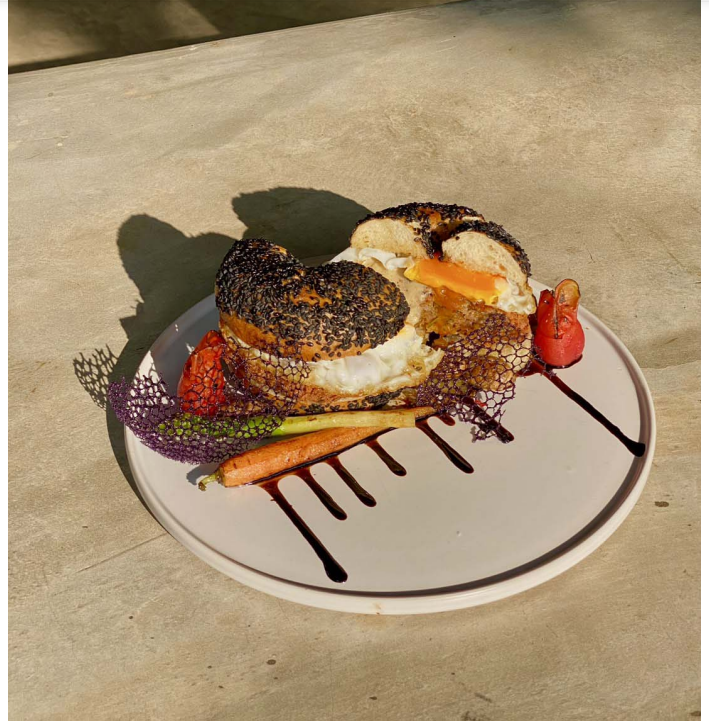
ร้านเราเปิดตัวเป็น home made แต่ในอนาคตเราอาจขยายเป็น ช่างม่อย made

ร้าน **MITTE MITTE** ติดริมคลองแม่ข่า

อย่าง ป้าพัน วิน เห็นร้านป้าพันขายไส้อั่วตั้งแต่เด็ก ๆ และตอนเด็ก ๆ วิวชอบไปนั่งกินร้านแกประจำ ไส้อั่วแกอร่อย และตอนนี้วินเห็นตอนนี้ว่าแกก็ได้รับผลกระทบจากการที่นักท่องเที่ยวมาน้อยลง วินจึงทดลองเอาไส้อั่วป้าพัน มามาแปรรูป ทดลองผสมกับเมนูของเธอ เป็นอีกหนึ่งช่องทางการขาย เราเอาไส้อั่วป้าพันมาแปรรูปขายในเบเกอร์ เพราะไส้อั่วป้าพันเรากินได้ตั้งแต่เด็ก แปลว่า มันไม่เผ็ดเกินไปสำหรับเด็ก เพราะฉะนั้นคนต่างชาติหรือคนไทยกินได้ ร้านวินจะมีนักท่องเที่ยวที่ตกค้างในประเทศมา กินเยอะ หรือคนหลากหลายวัยเข้ามา เมื่อเขากินเขาติดใจอยากซื้อกลับบ้าน วินจะแนะนำร้านป้าพันให้ซื้อแล้วกลับไปกินที่บ้านได้ เป็นการช่วยเหลือกันอย่างหนึ่งหรือผสมผสานระหว่าง สินค้าที่เป็นสินค้าดั้งเดิมอยู่แล้วบวกกับแนวคิดของคนรุ่นใหม่ ซึ่งมันก็ไปกันได้

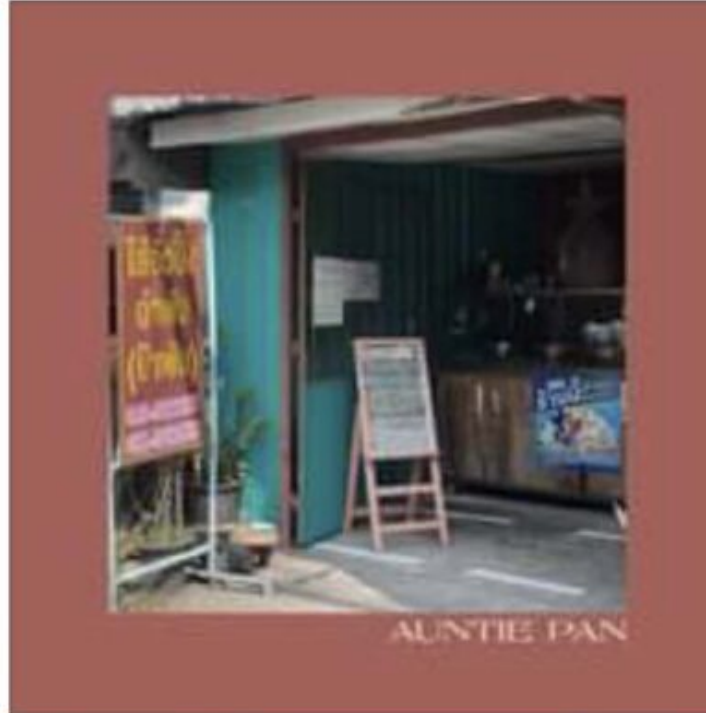
MITTE MITTE

19 มกราคม เวลา 09:53 น. · 🌐

BAGEL CHANG MOI -KATSU

• เรานำไส้ัวที่ขึ้นชื่อของช่างมอย "ไส้ัวป่าพัน" ช่างบ้านเราเอง ไส้ัวป่าพัน เปิดมาได้ 40กว่าปี ตัวไส้ัวมีรสชาติที่เป็นเนื้อ แท้ๆกลมกล่อม ไม่เผ็ดจนเกินไป เรานำมาปรับทอดแบบ Katsu สไตล์ญี่ปุ่น ทานกับ Béchamel mustard ซอสพิเศษจาก MITTE MITTE พร้อมไข่ดาว

• ลองมาทานได้นะคะ
ถ้าติดใจไส้ัว แวะไปซื้อจากร้านป่าพันกลับบ้านได้เลย ❤️

เมนูลูกผสมระหว่างไส้อั่วป่าพันและขนมปังของร้านวิน

ตัวผู้เขียนฟังวินเล่าแล้ว สิ่งที่ตัวผู้เขียนมองเห็น ที่เรามักพูดกันว่า เชียงใหม่เป็นเมืองปราบเซียน ก็ปราบจริง ๆ แหะละ แต่ถ้าเราลองใช้มุมมองความคิดที่นอกจากการทำการตลาดเพียงอย่างเดียว แล้วมองหา solutions ที่ว่า ต้นทุนของบ้านเรามีอะไร ในพื้นที่เรามีอะไร ที่ไม่ได้เข้าไปเปลี่ยนแปลงเพียงอย่างเดียว แต่เราเข้าไปทำงานร่วมและปรับ **เก่าไม่ต้องไป ใหม่ก็มาได้** และในเมื่อการท่องเที่ยวที่เป็นแบบเดิมไม่สามารถกลับมาได้ ถ้าสิ่งที่มีอยู่เดิมในพื้นที่และคนรุ่นใหม่ที่เราเข้าไปหรือกลับบ้าน ช่วยกันต่อลมหายใจของชุมชนให้ไปด้วยกัน เมืองจะน่าอยู่แค่ไหน ถ้าเราไม่ได้มองเพียงแค่เรื่องการท่องเที่ยว แต่หากเรามองไปถึงการพัฒนาเมืองและชุมชนให้ยั่งยืน นี่อาจจะเป็นวิธีที่ทำให้เมืองอยู่ร่วมกันได้ และพัฒนาและเติบโตไปพร้อมกัน

ในเรื่องของความหวังด้านการท่องเที่ยว วิน บอกกับผู้เขียนว่า ถึงทางรอดของเชียงใหม่อาจจะยังไม่ชัดเจน แต่สิ่งที่เราทำได้ตอนนี้คือ ทำเป้าหมายของเราเป็นหลัก คือ

“ทำกาแฟ ที่มีพื้นที่ให้กับคนทุกคน ให้ครอบครัว และคนทุกวัยมาพักผ่อน และนอกเหนือไปจากนั้นก็มีพื้นที่ให้คนในชุมชนได้มาปรึกษาหารือกันได้ จริง ๆ”

วินจบสถาปนิกมา เราพยายามไม่เข้าไปสอนคนในพื้นที่ แต่ใช้วิธีแชร์ความรู้ที่เรามีให้กับ ป้า น้า อา หลาย ๆ คน ที่เข้ามาปรึกษาเช่นเขามีตึกเก่าตรงนี้เข้าทำแบบเราได้ไหม เราก็พยายามที่จะช่วยเขาคิดว่าจริง ๆ เราคิดว่าย่านที่เราอยู่ ถ้าเราขายเหมือนกันทั้งย่าน ล้มที่มันจะล้มหมด เราจึงแนะนำว่าต้นทุนของเราคืออะไร เราปรับเอาดีใหม่ ทำธุรกิจอะไรที่สามารถเชื่อมกันและทำให้ย่านนี้กลับมามีชีวิต

โควิดสิ่งที่ วิน มองเห็นอีกอย่างคือ นักท่องเที่ยวที่ออกมาเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่เป็น Local ที่ออกมาใช้จ่ายใน Local มากขึ้น วินเห็นว่ามันเป็น Dynamic ที่ดี จากแต่เดิมที่เชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยวแบบอุตสาหกรรมพึ่งพานักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งถ้าเที่ยวแบบอุตสาหกรรม เที่ยวเสร็จกลับไป มันไม่ได้เข้าถึงชุมชน ไม่ได้เข้าถึงความเป็นศิลปะการท่องเที่ยว แต่สิ่งที่เราอยากเห็นคือผู้ประกอบการหลาย ๆ คน เริ่มได้มีเวลาคิดและทดลองมากขึ้น ซึ่งคิดว่าอนาคตจะเป็นการท่องเที่ยวที่ผูกติดกับความเป็นเชียงใหม่มากขึ้น ไม่ได้เป็นเพียงแค่รูปแบบอุตสาหกรรมแบบก่อน และเราก็หวังว่าการท่องเที่ยวในอนาคตจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อรองรับเทรนด์การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ในอนาคต

ย้อนกลับมาที่เรื่องคนตัวเล็กตัวน้อยกันต่อ ตัวผู้เขียนไหน ๆ ไหน ๆ ก็ได้มาลงพื้นที่แล้ว จึงลงมาเดินกันต่อตรงถนนลอยเคราะห์ ผู้เขียนเดินมาถึงสะพานคลองแม่ข่า หยุดมองวิวสะพานแม่ข่า สะดุดกับเด็กน้อยสองคนวิ่งเล่นไปมา และเจอกับพี่ฝน ทักผู้เขียน “น้ำปั้น น้ำผลไม้ใหม่จะ”

พี่ฝน แกเป็นคนขายของในย่านไนท์บาร์ซ่า มา 10 ปีแล้ว เธอเคยขายของในรถเข็น ตอนที่ตลาดไนท์บาร์ซ่ากำลังเฟื่องฟู ช่วงที่นักท่องเที่ยวมากันเยอะแยะเต็มไปหมด เธออาศัยอยู่ที่ชุมชนคลองแม่ข่า แต่ก่อนเดือนหนึ่งเธอได้รายได้เยอะพอเลี้ยงลูกทั้งสองคน และพูดเป็นเสียงเดียวกันกับผู้ประกอบการ อื่น ๆ ว่าเป็นส่วนมากเป็นชาวต่างชาติ ที่มาย่านนี้ มาพักในโรงแรมและเดินเที่ยว ช่วงที่โควิดเข้ามา เราขายไม่ได้เลย ไม่มีคนมาซื้อของเลย พยายามปรับตัวบ้าง เอน้ำมาขาย ขายน้ำผลไม้ น้ำปั่น ถ้าไม่ขายก็ไมรู้จะทำอะไรที่ไหนก็ไม่จ้าง งานก็ไม่มีให้ทำ มีลูกต้องไปโรงเรียนอีกสองคน แต่ยังดีที่ยังเจอคนใจดีเจ้าของหอก็ลดราคาให้เธอและให้เธอเปิดร้านเล็ก ๆ ขายของหน้าหอพัก

ในเรื่องของความหวัง พี่หวังมากนะ พี่หวังอยู่ตลอดว่าอยากให้นักท่องเที่ยวกลับมาฟื้นเร็ว ๆ อยากให้ดีขึ้นไวไว ก็ได้แต่หวัง เธอยังบอกผู้เขียนอีกว่าการเข้าถึงสิทธิของรัฐนั้น เธอก็กังขาไม่ถึง ใช้ไม่เป็น ขาดไปวัน ๆ ได้เท่าไรกินเท่านั้น อยู่กันแบบประหยัด เพราะกลับบ้านไม่ได้ลูก ๆ ต้องเรียนต่อในเมือง ถึงอย่างไรแล้วก็ดิ้นรนกันไป

เดินกันต่อไป เริ่มมีตตะวันตกดิน ตัวผู้เขียนเดินออกมาอีกหน่อยจากสะพานคลองแม่ข่า มายัง ถนนลอยเคราะห์ ก็ไม่แปลกใจเลยว่า ทำไมเจียบเหงา ร้านแต่ละร้านนั้น พึ่งพาเพียงลูกค้าชาวต่างชาติทั้งนั้น ทั้ง ผับบาร์ ร้านนวด ร้านนั่งดื่ม ต่างก็ยังคงเปิดอยู่บ้างแม้จะไม่มีลูกค้า

เราเดินมาเจอ พี่ **อาบา แลพู : เธอมีอาชีพเดินขายดอกไม้** ย่านถนนไนท์บาซาร์ เดินขายไปถึงถนนลอยเคราะห์ และเข้าไปขายยังอีกฝั่งของท่าแพ เดินอย่างนี้ประจำทุก ๆ วัน เพราะหลัก ๆ อาชีพเธอคือขายดอกไม้ให้นักท่องเที่ยวตามร้านนั่งดื่ม หรือตามถนน ปกติแล้วเธอบอกว่า ถนนเส้นนี้จะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ จะชอบมานั่งเล่น เดินลากกระเป๋าไปมาทุกวัน ครั้งหนึ่งดอกไม้เธอเคยขายหมดมีคนซื้อ แต่พอโควิดมา ขายไม่ได้เลย วันหนึ่งได้ 20-40 บาท ทุกวันนี้ก็ดีแล้ว อย่างน้อยก็ได้ขายส่วนดอกไม้เธอพยายามให้อยู่ได้ทั้งอาทิตย์ ตอนนี้อะไรเลือกไม่ได้แล้วว่าเราจะทำอาชีพอะไร เพราะไม่มีอาชีพไหนให้ทำ ยังดีบ้านเช่าที่เราอยู่คนให้เข้าใจดี เดือนไหนมี 200 ก็จ่ายเขา เดือนไหนไม่มีเขาสงสารเราเขาก็ให้อยู่ไปก่อน สิทธิต่าง ๆ ก็เข้าไม่ถึงหรอกนะ อย่างน้อยมีบัตรสีฟ้าช่วยก็ยังดีขึ้นมาน้อย ไปแลกข้าวสารมาก็ดีใจแล้ว พี่ยังจะสู้ต่อไปเพราะลูกสาวคนสุดท้ายยังเรียนคงเรียนอยู่ ไม่อยากให้เขาไปทำงานก่อสร้าง หวังอยู่ในใจว่านักท่องเที่ยวจะกลับมา คนก็จะกลับมาซื้อดอกไม้ของเรา

แบบที่พอประทับใจตัวเองไปได้เพื่ออยู่รอด หรือแม้บางคนก็ยังกดดันสู่ชีวิต เพราะยังมีภาระอยู่ข้างหลัง

จากการลงพื้นที่วันนั้น ทำให้เราคิดและตั้งคำถาม ผู้เขียนไม่รอช้าชวนคุยต่อกับ กับ **อาจารย์ ดร.กรวรรณ สังขกร นักวิจัย (ชำนาญการพิเศษ)** และหัวหน้าศูนย์วิจัยและพัฒนากการท่องเที่ยว สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พูดคุยกับ ตัวผู้เขียน ในสถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ มุมมองและทิศทางการปรับตัวของผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในเมืองในช่วงนี้ ต้องทำอะไร ?

อาจารย์ ดร.กรวรรณ สังขกร นักวิจัย (ชำนาญการพิเศษ) และหัวหน้าศูนย์วิจัยและพัฒนากการท่องเที่ยว
สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

“อย่างที่ทราบกันดีว่า จังหวัดเชียงใหม่พึ่งพารายได้จากการท่องเที่ยวสูงมาก ปัจจุบันนี้ในช่วงไวรัสโควิด-19 ทั้งระลอกใหม่และระลอกเก่าที่เกิดขึ้น ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับภาคการท่องเที่ยว ทั้งทางตรงและทางอ้อมได้รับผลกระทบอย่างหนัก ส่วนคนภาคการท่องเที่ยวมีความพยายามที่จะพัฒนาตัวเอง และหาอะไรเพื่อเรียกนัก

HS นานพรี เจริญของเฟื่องทองเมลงเตว ของบารอนส เฟื่องทอง เมลงเตว

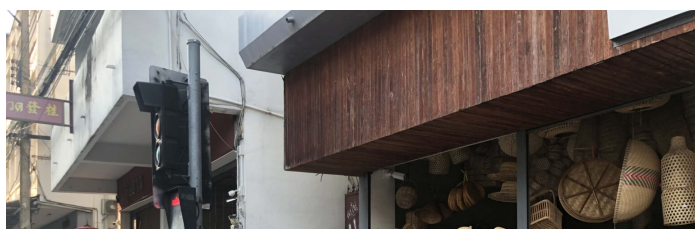
จากวิกฤตการณ์ครั้งนี้ คือเราจะต้องมองหากลุ่มตลาดที่กว้างกว่าเดิมไม่ใช่แค่ชาวต่างชาติ ทำอย่างไรให้นักท่องเที่ยวภายในออกเดินทาง”

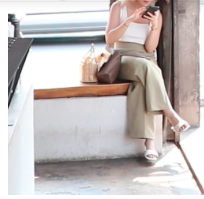
จริง ๆ แล้วเชียงใหม่ของเราเกือบจะดีขึ้นมาแล้วในช่วงปีใหม่ ทั้งเรื่องของการจองโรงแรมและจองทัวร์เข้ามา การเดินทางโอเคทุกอย่าง พอโควิดระลอกสองเข้ามา ทุกอย่างเริ่มดาวน์ลงไปอีกครั้ง เพราะผู้ประกอบการที่ฟื้นขึ้นมาได้อีกครั้งเขามีความพร้อมพร้อมที่จะรับนักท่องเที่ยวอีกครั้ง พอมาเจอสถานการณ์แบบนี้แยกันหมดทุกราย หหมดกำลังใจและ การท่องเที่ยวของเชียงใหม่และในภาคเหนือตอนบนเอง ค่อนข้างจะลำบาก ทำให้เรารู้ว่าจริง ๆ ที่ผ่านมา ทางภาคเหนือ ทางเชียงใหม่ และประเทศไทยเราพึ่งพานักท่องเที่ยวเยอะมาก ตอนนี้ถ้าถามว่าไทยเที่ยวไทยพึ่งได้ไหม พึ่งได้บ้างแต่ก็ยังไม่มาเท่าที่ควร คือ 30 %

ในส่วนของเชียงใหม่ตอนนี้ การท่องเที่ยวที่เราดูโรงแรมขนาดใหญ่ ค่อนข้างจะอยู่ลำบาก หลายโรงแรมต้องปิดตัวลงในช่วงนี้ชั่วคราว ร้านอาหารในตัวเมืองถ้าเราออกมาดูในตัวเมืองเชียงใหม่ตอนกลางคืน เช่น คูเมืองเจียบและเราไม่เคยเห็นบรรยากาศแบบนี้มาก่อน ร้านปิดเร็ว คนไม่ค่อยจะออกมา ความพยายามผลักดันท่องเที่ยวในเมือง ถ้าไม่มีคนก็จะลำบาก

เพราะคนเริ่มออกไปเที่ยวนอกเมืองมากขึ้น คนไปหาธรรมชาติมากขึ้น เจอบรรยากาศธรรมชาติ เป็นไลฟ์สไตล์ของคนในยุคนี้มากกว่า คนในเมืองและผู้ประกอบการเองต้องปรับตัวเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลับมามากขึ้น

ตอนนี้เป็นโจทย์ที่ไม่ใช่เฉพาะเชียงใหม่ หลาย ๆ ที่ที่ผู้ประกอบการรุ่นใหม่เกิดขึ้นเยอะมาก กลุ่มนี้จะ是一群คนรุ่นใหม่ที่ชอบเรียนจบแล้ว และออกไปทำงานที่อื่นต่างจังหวัดบ้าง และพอเกิดวิกฤติพวกเขาเหล่านี้ก็ต้องกลับบ้านและกลับมาหางานทำที่บ้าน พอกลับมาบ้านแล้วเราจะทำอะไรดี ทำอะไรที่อยู่ในพื้นที่ของตัวเอง ที่อยู่ในบ้านของตัวเองดี คนเหล่านี้ก็นำเรื่องของการครีเอทีฟเข้ามาในชุมชนมากขึ้น ผู้ประกอบการรุ่นใหม่เหล่านี้เมื่อเข้าออกไปข้างนอกเขามักจะเจอกับประสบการณ์ใหม่ ๆ เจอสิ่งใหม่ ๆ ที่จะสามารถปรับใช้กับชุมชน กับธุรกิจที่อยู่ในชุมชนที่พวกเขาสามารถดำเนินการต่อไปด้วยกันได้

อย่าง “ย่านข้างม่อย” ในตอนนี้มีหลายร้านมากที่ผู้คนจะเริ่มพัฒนาขึ้นมา เริ่มจากการที่เรามองเห็นว่าย่านนี้เราผ่านแทบจะทุกวัน ก็คือร้านทั่วไปแต่พอเขาเริ่มปรับ ปรับตัวและปรับแต่ง พอมีผู้คนสนใจเริ่มมากขึ้นคนก็มาถ่ายรูป ทำให้คนรู้จักตรงนี้มากขึ้น แม้แต่ร้านขายหวานสานเราก็ขับผ่านไปมา แล้ววันหนึ่งที่เป็นจุดใหม่ที่ทุกคนต้องมาและไปถ่ายรูป ทำให้ธุรกิจรอบข้างได้ประโยชน์จากคนที่มาเที่ยวและถ่ายรูปเพิ่มมากขึ้นด้วย

อาจารย์มองว่าเทรนด์ของการท่องเที่ยวจะเปลี่ยน ผู้คนจะไม่ค่อยเที่ยวในที่แออัดแล้ว ที่ที่คนเยอะ ๆ ไม่มีแล้ว หลาย ๆ คนจะเที่ยวแบบขับรถเที่ยวเอง ต้องการหาการท่องเที่ยวแบบเชิงเรียนรู้ มีประสบการณ์ที่ผู้คนที่ไปเที่ยวจะสัมผัสถึงบรรยากาศ และระวังถึงการเว้นระยะห่างทางสังคม คำนึงถึงเรื่องไปไหนแล้วไม่มีโควิด เรื่องการป้องกันตัวเองเราต้องเจออยู่

ที่นี้กลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ที่จะเอามาทำและพัฒนาให้เข้ากับของตัวเองจะอย่างไร เพื่อที่ตรงนี้มาให้เกิดประโยชน์ได้เพิ่มมากขึ้น เราจะต้องมองดูว่านักธุรกิจรุ่นใหม่อาจจะเห็นคุณค่าและเราคุ้นเคยกับสิ่งที่อยู่ในบ้านเรา และชุมชนจนเรารู้สึกว่ามันไม่แตกต่างและไม่ตื่นเต้น แต่ถ้ามองอีกด้านหนึ่งสิ่งที่มีอยู่ตรงนี้นักท่องเที่ยวที่เข้าเขาคิดว่ามันเป็นสิ่งใหม่สำหรับเขา ทำอย่างไรที่จะทำให้ตรงนี้ของเรา เต็มตาและกลับมาเที่ยวเรื่อย ๆ

ดังนั้นผู้ประกอบการในช่วงนี้ต้องลองทดลองดูไปเรื่อย ๆ ทุกอย่างหันกลับมาที่การกิน การอยู่ ชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น ทำอะไรถึงจะขายได้ เลือกอาหารที่ขายได้ คนเข้าไปกิน เรียนรู้ร่วมกับพื้นที่และชุมชน และปรับตัวรองรับกลุ่มตลาดที่หลากหลายมากขึ้น รวมถึง

ท่องเที่ยวในเมืองเหงา กับ 'รุ่งเช้า' ของผู้ประกอบการ - THECITIZEN.PLUS

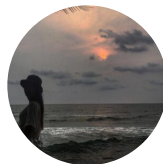
รองรับนักท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ในอนาคต

นี้อาจไม่ใช่คำตอบทั้งหมดของชะตากรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ไม่มีใครรู้ว่าจะเป็นเช่นไรต่อไปแน่นอนว่าผู้ประกอบการและแรงงานในภาคการท่องเที่ยวหลายส่วนมีการปรับตัวมาโดยตลอดแต่การฟื้นตัว ด้านการท่องเที่ยวเชียงใหม่ยังคงต้องอาศัยเวลาพอสมควร โจทย์ท้าทายตอนนี้คือ ทำอย่างไรไม่ให้เมืองเจียบเหงา ไม่เช่นนั้นผลกระทบจากโควิด-19 จะขยายวงกว้างมากขึ้น และจะทำอย่างไรให้ผู้ประกอบการและแรงงานในภาคการท่องเที่ยว ทุกคนยังคงอยู่รอดในภาวะวิกฤติแบบนี้ ที่นอกจากรัฐจะเยียวยาและช่วยเหลือแล้ว จะทำอย่างไรให้ยั่งยืน...

เชียงใหม่ ผู้ประกอบการ การท่องเที่ยว COVID-19

AUTHOR

Toypan Auksonsiri

Understand the differences; act on the commonalities. / Content Creator ที่พยายามจะ Work Life Flow สนใจความหลากหลายของโลก ชอบอ่านหนังสือไปด้วยดูซีรีส์ไปด้วย เลย์ทำวิจัยไม่เสร็จสักที

เรื่องอื่นที่เกี่ยวข้อง
related posts

คลองแม่ข่า

Toypan Auksonsiri